

Vergaderjaar 2012–2013

33 454

Rapportages Voorzitter Europese Raad: «Naar een echte economische en monetaire unie»

AU

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 21 juni 2013

Hierbij bied ik u aan, mede namens de minister-president, de geannoteerde agenda van de Europese Raad van 27 en 28 juni a.s. te Brussel.

De minister van Buitenlandse Zaken,
F.C.G.M. Timmermans

Europees Semester

De ER zal de landenspecifieke aanbevelingen bekrachtigen die op 29 mei jl. door de Commissie zijn gepubliceerd. De aanbevelingen hebben als doel de economische en budgettaire prestaties van lidstaten te verbeteren, in lijn met het Stabiliteits- en Groeipact (budgettair), de Macroeconomische onevenwichtigheidsprocedure en de Europa 2020 strategie (structureel-economisch).

De aanbevelingen voor Nederland liggen op het terrein van begrotingsconsolidatie, hervorming van de woningmarkt, maatregelen rond vergrijzing en vergroten van de arbeidsparticipatie. Het kabinet hecht groot belang aan het Europees Semester als instrument om verstandig economisch en budgettair beleid in de lidstaten te stimuleren. Zoals aangegeven in de kabinetsappreciatie d.d. 3 juni jl. (Kamerstuk 21 501-20) is het kabinet niet van mening dat het tempo van het invoeren van de voorgenomen hervormingen op de woningmarkt en de arbeidsmarkt versneld kan worden, zoals de Commissie aanbeveelt. De huidige afspraken verzekeren het noodzakelijke draagvlak voor de hervormingen en vinden een goede balans tussen het tempo van hervorming en economische stabiliteit. Naar verwachting zullen de door het kabinet gewenste aanpassingen van de aanbevelingen op deze punten door de ER worden overgenomen.

Pact voor Groei en Banen

De Raad zal mede op basis van de voortgangsrapportage van de Commissie d.d. 19 juni jl. de implementatie van het Pact voor Groei en Banen beoordelen, met bijzondere nadruk op maatregelen ter bevordering van de werkgelegenheid van jongeren en kredietverstrekking aan het MKB.

Kredietverstrekking MKB

Als bijdrage aan de discussie op de ER presenteren de Europese Investeringsbank (EIB) en de Commissie op de ECOFIN-raad van 20-21 juni 2013 een rapportage over de voortgang die het afgelopen jaar in kader van het Pact bereikt is. Naar verwachting zal de ER tevens ingaan op mogelijkheden voor de EIB en de Commissie om de kredietverstrekking aan het MKB verder op gang te brengen en (jeugd)werkgelegenheid te creëren.

Het kabinet is van mening dat de EIB met de recente kapitaalverhoging van € 10 mld. een goede bijdrage kan leveren aan het aanjagen van de economie. Daarvoor is het wenselijk dat de EIB en de Commissie een visie ontwikkelen op de investeringsbehoeften in de Unie. Het kabinet vindt het belangrijk dat er een dialoog is met lidstaten over nationale knelpunten, om zo maatwerk mogelijk te maken voor een maximale katalyserende werking van EIB-financiering. De EIB zou hierbij ook kunnen bezien of behalve met banken ook samengewerkt kan worden met andere aanbieders van vermogen aan het MKB. Tevens vindt het kabinet het wenselijk dat ook op Europees niveau aandacht is voor de ontwikkeling van alternatieve vormen van financiering.

Nieuwe voorstellen mogen de solide financiële positie van de EIB niet aantasten en moeten haalbaar zijn binnen de grenzen van het MFK. Voor de solide financiële positie is het van belang dat de EIB haar leningen gebalanceerd over alle lidstaten blijft uitzetten. Ook behoud van een

gezonde balans is daarvoor belangrijk. Als de kredietwaardigheid van de EIB onder druk komt, verliest dit kanaal immers zijn meerwaarde.

Jeugdwerkloosheid

De bestrijding van jeugdwerkloosheid zal bij deze ER een belangrijk onderwerp zijn. Voorafgaand aan de ER zal een ontmoeting van de staatshoofden en regeringsleiders met de sociale partners plaatsvinden, waarbij deze een presentatie zullen geven over hun verklaring «framework of actions on Youth Employment».

Ter voorbereiding op de ER heeft de Europese Commissie op 19 juni jl. de Mededeling «Working together for Europe's young people – a call to action on youth employment» (COM (2013) 447) gepresenteerd, die gaat over bestrijding van de jeugdwerkloosheid in de EU. De mededeling is een opsomming van maatregelen die al eerder door de Commissie zijn aangekondigd en roept de lidstaten op haast te maken met de uitvoering van onder meer de volgende maatregelen:

- Operationalisering van het *Youth Employment Initiative* per 1 januari 2014 in lidstaten die kampen met jeugdwerkloosheid hoger dan 25%. Deze lidstaten worden opgeroepen voor eind 2013 een uitvoeringsplan voor de jeugdgarantie bij de Commissie in te dienen.
- *Frontloading* van het EU-budget 2014–2020 van de binnen het MFK geormeerde € 6 mld. voor de bestrijding van jeugdwerkloosheid, waarvan 3 miljard afkomstig uit het ESF (Youth Employment Initiative).
- Versnelling van de doorvoering van structurele arbeidsmarkthervormingen en bevordering van het scheppen van arbeidsplaatsen en inhuren van jongeren op middellange termijn, in het bijzonder in de MKB-sector.

Het kabinet is van mening dat het probleem van jeugdwerkloosheid in meerdere EU lidstaten zodanig is dat Europese inzet om de bestrijding hiervan tot prioriteit te verheffen gerechtvaardigd is. De inzet van het kabinet ten aanzien van de bestrijding van jeugdwerkloosheid in EU-verband is uw Kamer medegedeeld in de geannoteerde Agenda voor de Raad Werkgelegenheid d.d. 20 juni 2013 (Kamerstuk 21 501-31 nr. 313) en is met uw Kamer besproken tijdens het AO Raad Werkgelegenheid op 12 juni jl. Het kabinet kan een versnelde implementatie van het Pact voor Groei en Banen en van het jeugdwerkgelegenheidsinitiatief ondersteunen, zolang dit niet leidt tot inperking van de nationale beleidsmogelijkheden, tot extra uitgaven voor Rijksbegroting of tot additionele afdrachten aan de EU.

Het kabinetsbeleid ten aanzien van jeugdwerkloosheid is erop gericht jeugdwerkloosheid te voorkomen door het tegengaan van voortijdige schooluitval en het versterken van de aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt. Het kabinet trekt extra middelen uit om jongeren in het middelbaar beroepsonderwijs te stimuleren langer door te leren en te kiezen voor een opleiding met meer arbeidsmarktrelevantie. Re-integratie van werkloze jongeren vindt op decentraal niveau plaats. Het kabinet stelt aan gemeenten extra middelen ter beschikking ter bestrijding van de jeugdwerkloosheid. Gemeenten kunnen zo jongeren die recht hebben op een bijstandsuitkering ondersteuning op maat bieden. Sociale partners worden bovendien (financieel) gestimuleerd om op sectoraal niveau initiatieven te ontwikkelen voor de instroom van jongeren op de arbeidsmarkt, onder meer door afspraken te maken over het bieden van voldoende stageplaatsen en (leerwerk)banen.

De aanbeveling voor een jeugdgarantie vraagt de lidstaten ervoor te zorgen dat alle jongeren tot de leeftijd van 25 jaar binnen vier maanden

nadat zij het formele onderwijs hebben verlaten of werkloos zijn geworden een goede baan, voortgezet onderwijs, een plaats in het leerlingstelsel of een stage krijgen aangeboden. Het kabinet heeft deze doelstelling gesteund, maar ziet de jeugdgarantie als een inspanningsverplichting die ervoor zorgt dat lidstaten maatregelen nemen om de jeugdwerkloosheid te bestrijden. Het kabinet heeft daarbij benadrukt dat arbeidsmarktbeleid en de vormgeving van het stelsel van sociale zekerheid vooral nationale aangelegenheden zijn. De lidstaten moeten daarbij de volledige vrijheid houden om de jeugdgarantie met nationaal beleid invulling te geven. Voorts heeft het kabinet tijdens de onderhandelingen over de aanbeveling aangegeven dat de eigen verantwoordelijkheid van jongeren ook moet worden benadrukt. Naast een inspanning van de overheid dienen jongeren vooral ook zelf actief op zoek te zijn naar een passende opleiding of baan.

Het kabinet wil in het debat in de EU het belang van een goede aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt onderstrepen. Tevens is het bestrijden van voortijdig schoolverlaten en de beschikbaarheid van voldoende stageplaatsen en leerwerkplekken van belang. Het kabinet is voorstander van een optimale besteding van de beschikbare Europese middelen, zowel in het kader van het Compact for Growth and Jobs, het Youth Employment Initiative (€ 6 mld. voor het MFK 2014–2020), alsmede aanwending van het ESF. Het is van belang te vermijden dat de discussie over jeugdwerkloosheid alleen maar focust op de al dan niet beschikbaarheid van financiële middelen in Europees kader. Dat gaat de problemen t.a.v. jeugdwerkloosheid in de lidstaten niet oplossen. De lidstaten zijn bovendien vooral zelf aan zet. Nederland benadrukt dat structurele hervormingen op de arbeidsmarkt onontbeerlijk zijn, vooral in landen die kampen met een hoge (jeugd)werkloosheid. Het creëren van een breed draagvlak voor dergelijke hervormingen, bijv. door de betrokkenheid van sociale partners, is daarbij evenzeer van belang.

Overig

In navolging van de ER van maart jl. zal de aanstaande ER stilstaan bij de vermindering van regeldruk. In vervolg op haar mededeling met een top 10 van meest belastende EU-regelgeving voor het MKB van 7 maart jl. (COM (2013) 122) publiceerde de Commissie op 19 juni jl. een mededeling (COM(2013) 446) waarin zij aangeeft welke acties zij hierop onderneemt. Het kabinet verwelkomt deze mededeling en zal de Commissie nog voor de zomer per brief een aantal suggesties doen hoe knelpunten voor het MKB kunnen worden aangepast danwel verlicht. De Commissie zal in de herfst van dit jaar rapporteren over de voortgang.

Daarnaast zal de ER, overeenkomstig hetgeen is afgesproken in maart jl., mogelijk kort stilstaan bij industrieel concurrentievermogen, ter voorbereiding op een uitgebreidere discussie tijdens de ER van februari 2014. Het kabinet blijft terughoudend ten aanzien van een al te grote focus op industrie ten koste van bredere voortgang op het gebied van innovatie en versterking concurrentievermogen.

Drie andere belangrijke aspecten van het Pact voor Groei en Banen, de digitale interne markt, de dienstenmarkt en innovatie, staan geagendeerd voor de ER van oktober a.s.

Vervolmaking EMU

Zoals uiteengezet in de geannoteerde agenda voor de RAZ d.d. 25 juni jl., zal deze ER naar verwachting geen concrete besluiten nemen over een versterkte coördinatie van het economisch beleid. De Commissie heeft

aangekondigd in het najaar een voorstel te willen doen voor ex-ante coördinatie van nationale economische hervormingen, waarover ook in het Stabiliteitsverdrag afspraken zijn gemaakt. Daarnaast wil de Commissie dit najaar een horizontale mededeling over economische beleidscoördinatie uitbrengen. Mogelijk komt daarin ook het idee van lidstaatcontracten met daaraan gekoppelde financiering terug. In dit licht zal de komende ER naar verwachting vaststellen dat de discussie hierover in het najaar zal worden voortgezet.

De inzet van het kabinet ten aanzien van genoemde onderwerpen is uiteengezet in de brief van de ministers van Economische Zaken en Financiën van 22 april jl. met de kabinetsreactie op de commissiemedelingen over ex-ante coördinatie van hervormingen en een instrument voor convergentie en concurrentievermogen (kamerstukken 2012–2013, 21 501-20, nr. 780). Kort gezegd ziet het kabinet meerwaarde in ex-ante coördinatie als aanvulling op het bestaande Europees Semester, die vorm zou moeten krijgen via een flexibel proces gericht op het uitwisselen van *best practices*. Wat de contracten betreft is het kabinet van mening dat deze potentieel nuttig kunnen zijn als extra instrument om lidstaten aan te zetten tot het doorvoeren van structurele hervormingen. Hierbij gelden echter als voorwaarden dat de beleidsvrijheid van lidstaten die zich aan gemaakte afspraken houden niet wordt ingeperkt, dat het proces van economische beleidscoördinatie nietodeloos wordt gecompliceerd en dat de totale Nederlandse afdrachten aan de EU niet stijgen.

Bankenunie

De ER zal de stand van zaken opmaken bij de werkzaamheden aan het geïntegreerd financieel kader (bankenunie), waartoe is besloten tijdens de ER van juni en van december 2012. Zoals bekend, is het kabinet in principe voorstander van een volledige Europese bankenunie, maar stelt het wel voorwaarden aan de uitwerking van de individuele onderdelen, conform de Kamerbrief van de minister van Financiën van 1 oktober 2012 (Kamerstuk 21 501-07 nr. 946).

Inmiddels is een akkoord bereikt inzake de kapitaaleisenrichtlijn (CRD IV) en -verordening (CRR) en inzake het Europees toezichtmechanisme (Single Supervisory Mechanism). Het kabinet verwelkomt deze akkoorden en ziet deze als belangrijke stappen voorwaarts. Het kabinet hecht zeer aan de aanstaande «asset quality reviews», waarbij bankbalansen worden doorgelicht. Afhankelijk van de discussies in de Eurogroep op 20 juni en de ECOFIN-raad op 21 juni a.s. zullen mogelijk tijdens de ER het operationele kader voor het instrument van directe herkapitalisatie van banken uit het ESM en de richtlijn inzake herstel en afwikkeling van banken en beleggingsondernemingen (*Bank Recovery and Resolution Directive*, BRRD) aan de orde komen. Leidraad voor de inzet van het kabinet ten aanzien van het ESM-instrument voor directe herkapitalisatie is het standpunt zoals neergelegd in de Kamerbrief van 6 februari 2013 (Kamerstuk 21 501-07 nr. 1008).

Mede met het oog op de vorming van een Single Resolution Mechanism (in het verlengde van het Single Supervisory Mechanism) steunt het kabinet de focus van het voorzitterschap op de BRRD (zie voor de inzet het BNC-fiche). Het belangrijkste nieuwe instrument in de BRRD is het zogenoemde bail-in instrument. Dit houdt in dat – na de afboeking van het eigen vermogen – bepaalde crediteuren gedwongen kunnen worden om mee te betalen aan de afwikkeling, door afschrijving van hun vordering, dan wel door conversie ervan in aandelen. Voor het kabinet is de effectiviteit en de geloofwaardigheid van dit instrument van essentieel belang.

Tijdens de ER is geen discussie voorzien over een gemeenschappelijk resolutiemechanisme (Single Resolution Mechanism). Het voorstel van de Commissie hieromtrent zal naar verwachting pas na de ER gepresenteerd worden.

Toetreding Letland tot de Eurozone

In navolging van de ECOFIN-raad van 21 juni a.s. zal de ER het verzoek van Letland bespreken om per 1 januari 2014 de euro in te voeren. Letland heeft dit verzoek in maart jl. gedaan. De Commissie en de ECB hebben in hun convergentierapporten van 5 juni jl. geconcludeerd dat Letland aan alle criteria voldoet en dat de derogatie van Letland op de euro-invoering kan worden opgeheven. Het kabinet deelt de analyse van de Commissie en de ECB. Volgens artikel 140, tweede lid van het EU-Werkingsverdrag besluit de Raad tot opheffing van de derogatie na bespreking in de ER en na raadpleging van het Europees Parlement. Deze besluitvorming is voorzien in de ECOFIN-raad van 9 juli a.s. Zoals toegezegd tijdens het Algemeen Overleg d.d. 13 juni jl. over de ECOFIN-raad van 21 juni a.s. zal de minister van Financiën in het verslag van deze ECOFIN-raad uitgebreider ingaan op eventuele maatregelen om de duurzame convergentie in Letland te waarborgen.

Uitbreiding en het Stabilisatie- en Associatieproces

De ER zal mogelijk besluiten over volgende stappen in het EU-toenaderingstraject van Servië en Kosovo. Voor Servië zou de ER kunnen besluiten tot het openen van toetredingsonderhandelingen. Voor Kosovo zou de ER kunnen besluiten tot het starten van onderhandelingen over een Stabilisatie- en Associatieovereenkomst (SAO). Het besluit van de ER wordt voorbereid in de Raad Algemene Zaken op 25 juni a.s.

Het kabinet steunt positieve stappen ten aanzien van Servië in reactie op de geboekte voortgang ten aanzien van hervormingen en het overeengekomen politieke akkoord tussen Servië en Kosovo, alsmede het implementatieplan dat daarop is gevolgd. Het politieke akkoord dat Servië en Kosovo op 19 april bereikten, en de wil om dit akkoord ook daadwerkelijk uit te voeren, toont aan dat Servische en Kosovaarse politieke leiders over hun schaduw zijn heengestapt en een toekomstgerichte benadering hanteren, die gericht is op Europese integratie. Ongetwijfeld zullen zich in dat proces, als ook in de verdere normalisering van betrekkingen tussen Servië en Kosovo, nog de nodige hobbels voordoen, maar de weg die nu is ingeslagen, biedt een goed perspectief dat deze hobbels ook genomen kunnen worden. Toetredingsonderhandelingen met Servië zullen juist een goed kader bieden om de benodigde hervormingen in te kaderen en op gang te houden. De hoofdstukken op het gebied van rechterlijke macht en fundamentele rechten (23) en justitie, vrijheid en veiligheid (24) staan daarbij centraal.

Het kabinet kan instemmen met de start van onderhandelingen over een SAO met Kosovo. Het kabinet is al langer voorstander van het aangaan van een SAO met Kosovo. In andere landen van de Westelijke Balkan is een SAO een goed instrument gebleken om noodzakelijke hervormingen in te kaderen. Kosovo is nu het enige land op de Westelijke Balkan dat geen SAO heeft. Om ook de vijf EU-lidstaten die Kosovo niet erkennen te kunnen laten instemmen, wordt gekeken naar de mogelijkheid van een SAO met Kosovo die uitsluitend betrekking heeft op EU-bevoegdheden en bevoegdheden van lidstaten buiten beschouwing laat.

Voor beide landen blijft van belang dat de hervormingen worden doorgezet, met name op het gebied van de rechtsstaat, en dat serieuze uitvoering wordt gegeven aan het politieke akkoord.

Overig

De ER zal een formeel besluiten nemen over een herziene samenstelling van het Europees Parlement. In beginsel is hierover geen discussie voorzien. Het voorstel, dat op initiatief van het EP zelf tot stand is gekomen, introduceert een overgangsregime voor de zetelverdeling per land voor de periode 2014–2019, voortkomend uit de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon. Met het voorstel wordt het huidige zetelaantal teruggebracht tot 750 + 1 (voorzitter). Het aantal zetels voor Nederland (26) blijft gehandhaafd.

Mogelijk zal de ER ook kort de externe relaties van de EU met strategische partners bespreken.

Het Ierse voorzitterschap, de Commissie en een delegatie van het EP zouden op 19 juni een principeakkoord hebben bereikt over het MFK. Dit zal aan de orde komen tijdens de Raad Algemene Zaken (RAZ) van 25 juni a.s. In het verslag van deze RAZ zal worden ingegaan op de stand van zaken.

Topbijeenkomst jeugdwerkloosheid in Berlijn d.d. 3 juli a.s.

Op 3 juli vindt in Berlijn op uitnodiging van bondskanselier Merkel een topbijeenkomst plaats over jeugdwerkloosheid, met een focus op de implementatie van de aanbeveling voor een jeugdgarantie. De top biedt lidstaten tevens gelegenheid *best practices* bij de bestrijding van jeugdwerkloosheid uit te wisselen. De jeugdgarantie is op 28 februari jl. door de Raad van Ministers van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (EPSCO) aangenomen. Voor de bijeenkomst in Berlijn zijn de EU ministers van Sociale Zaken en Werkgelegenheid uitgenodigd, alsmede de hoofden van de «public employment services» (HoPES). Inmiddels is duidelijk dat ook de meeste regeringsleiders aanwezig zullen zijn. Namens het kabinet zullen premier Rutte en vicepremier Asscher deelnemen. Het kabinet zal zich bij deze top opstellen conform de eerder genoemde inzet op het gebied van jeugdwerkloosheid en de Nederlandse *best practices* op dit terrein toelichten.